

Academic Management Strategy for Improving The Quality Educational Institutions under The Secondary Educational Service Area of Suratthani Chumphon

Preyanan Panmouang^{1*} Yanisa Boonchit² and Jinatta Sonsang²

¹ Master of Educational, Suratthani Rajabhat University, Thailand

² Suratthani Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: b.fernfern20@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are (1) to study the operating conditions of academic administration, (2) to develop academic administration strategies for improving the quality of educational institutions, and (3) to examine the effectiveness of academic administration strategies for improving the quality of educational institutions. Under the jurisdiction of the Surat Thani Secondary Educational Service Area Office, Chumphon Using the research and development model, the research is divided into 3 steps: Step 1: Study the operational conditions of academic administration. Sample groups include: Educational institution administrators Academic administration supervisors and teachers, a total of 343 people, were obtained through stratified sampling. The tool used is a questionnaire. Step 2: Developing an academic administration strategy, the target group is 5 experts, obtained through purposive selection. The tool used was an interview to analyze qualitative data. Step 3: Checking the effectiveness of academic administration strategies, the sample group consisted of 132 educational institution administrators and academic administration supervisors, obtained using a stratified random sampling method. The machine is used as a model to check the effectiveness of academic administration strategies. Statistics used in data analysis are mean, standard deviation. and content analysis. The results of the research found that 1) the operating conditions of academic administration is at a moderate level The average is 2.81. 2) Academic administration strategies consist of 6 areas and 32 strategies, which include: Development of educational institution curricula, Development of learning processes, Measurement, evaluation and transfer of learning results, Research to develop educational quality, Development of internal quality assurance systems, and Education standards, and educational supervision. 3) The efficiency of academic administration strategies in terms of feasibility at the highest level the average is 4.50 and it is useful. at the highest level the average is 4.51.

Keywords: Strategy Development, Academic Administration, Quality Development of Educational Institutions

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ปริยานันท์ ปานเมือง¹ ญาณิศา บุญจิตร² และ จิณัฐตา สอนสังข์²

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

² มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: b.fernfern20@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ (2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ และ (3) ตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 343 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ กลุ่มเป้าหมายคือผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 132 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการมี 6 ด้าน 32 กลยุทธ์ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการนิเทศการศึกษา 3) ประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและการนำแผนกลยุทธ์นั้นไปปฏิบัติ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษากำหนดทิศทางที่เหมาะสม และเพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ การบริหารเชิงกลยุทธ์จะเป็นหัวใจสำคัญของงานบริหาร ผู้บริหารจะต้องวางแผนกลยุทธ์ที่ชาญฉลาดกำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างและสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรปฏิบัติงานได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ หากปราศจากกลยุทธ์องค์กรจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ไม่มีแนวทางที่ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปการวางแผนกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นงานหลักของผู้บริหารที่จะพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ, 2565) ซึ่งในการดำเนินงานของการศึกษาเชิงกลยุทธ์จะไปด้วยดีต้องอาศัยบุคลากรในสถานศึกษา ครูจึงเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง เพราะครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการ โดยสถานศึกษาต้องวางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของผู้เรียน การบริหารงานในสถานศึกษาจะดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีนโยบายกระจายอำนาจไปยัง

สถานศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยให้ความสำคัญกับงานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียนโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของ สถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบาย (กาญจน์ เรืองมนตรี และ ธรินธร นามวรรณ, 2554) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลหลักที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็น กระบวนการบริหารที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2566) หากสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักในการดูแลคุณภาพผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญใน งานวิชาการก็จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของนักเรียน ส่วนงานอื่นเป็นเพียงงานสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาคือ การจัดการศึกษาให้มี คุณภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปณิกา เทียนใส, 2557)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีการรายงานการประเมิน ศักยภาพการพัฒนาการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 ในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคต ประกอบด้วยการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) รวมทั้งการวิเคราะห์บริบทการ เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อการพัฒนาการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยมีจุดอ่อน (Weaknesses) คือ มีการกำหนดตัวชี้วัดยังไม่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดของหน่วยงานการวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมไม่สอดคล้องและไม่ครอบคลุมกับ กลยุทธ์ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เขตพื้นที่กำหนดไว้ การพัฒนาบุคลากรยังไม่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีแผนพัฒนาบุคลากรใน ระยะยาว บุคลากรไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาในสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังมีบุคลากรไม่ครบ ตามกรอบอัตราที่กำหนด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน บุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดการวางแผนในการพัฒนาตนเอง กระบวนการ นำค่านิยมไปสู่การปฏิบัติ ยังไม่ชัดเจนจึงทำให้บุคลากรบางส่วนยังขาดความตระหนักในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนค่อนข้างต่ำ เนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านปัจจัย เช่น การจัดสรร งบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร จึงทำให้โรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรที่มีจำนวนนักเรียนน้อยบางยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะสื่อ และเทคโนโลยีซึ่งมีราคาแพง การมีครูไม่ครบตามวิชาเอกเนื่องจากไม่มีตำแหน่งเพียงพอต่ออัตราที่กำหนด จึงไม่สามารถจัดสอน วิชาที่ถนัดหรือตามสาขาวิชาเอก นักเรียนมาจากสภาพครอบครัวที่มีฐานะยากจน ทั้งนี้ปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของ บุคลากรในโรงเรียนก็ลดลงเนื่องจากมีอัตราการขอย้ายสูงขึ้นในแต่ละปี ด้วยขาดพลังในการทำงาน ขาดความก้าวหน้า ซึ่งยัง เป็นข้อจำกัดในการจัดทำผลงานของครู รวมทั้งการเลื่อนตำแหน่ง และระดับของผู้บริหารโรงเรียน

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา นำไปประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และเพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จ และพัฒนาอย่าง ยั่งยืนโดยเฉพาะให้ทันต่อกระแสสังคม และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีการดำเนินวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ ครูผู้สอน สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 66 โรงเรียน จำนวน 3,171 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 317 คน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 343 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มตามสัดส่วน (Proportional Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ระดับคะแนน 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งเป็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เกี่ยวกับองค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ

2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3) นำข้อมูลและแนวคิดจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มากำหนดคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วสร้างแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสมและขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุมและความครบถ้วนของข้อคำถามที่ถามในสิ่งที่ต้องการวัด

6) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของตัวแปรที่ต้องการสอบถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence) ค่าถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 และปรับปรุงภาษาในข้อคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7) จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขออนุมัติการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนและดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือ ขอเก็บข้อมูลจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์และเพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงต่อกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถาม

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เกี่ยวกับแนวทางของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของ Likert ระดับคะแนนไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร คือ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยมี 3 ขั้นตอนคือ

1. นำผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มาเป็นข้อมูลในการยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาสามารถจัดแบ่งข้อมูลรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 6) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ดำเนินการยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล (In-depth interview) เพื่อหาแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์

3. นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขร่างกลยุทธ์พร้อมจัดทำคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ฉบับสมบูรณ์จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ ครูผู้สอน สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 66 โรงเรียน จำนวน 3,171 คน

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 66 คน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 132 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2 แบบตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้ กำหนดช่วงคะแนน

5 หมายถึง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มากที่สุด

4 หมายถึง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มาก

3 หมายถึง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ปานกลาง

2 หมายถึง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์น้อย

1 หมายถึง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 2) นำข้อมูลและแนวคิดจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มากำหนดขอบเขตเนื้อหาความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และกำหนดเนื้อหาข้อคำถามในแบบตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ผู้วิจัยนำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 4) นำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินและตรวจสอบให้มีความครอบคลุม ถูกต้องตามนิยามของแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Selection) 5) นำแบบตรวจสอบประสิทธิภาพที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 -1.00 นำมาใช้มาเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือ 6) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาส

(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับและรายด้าน มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 และ 7) ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุง แก้ไข แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถานศึกษา

3.2 ผู้วิจัยลงเก็บข้อมูลโดยใช้แบบตรวจสอบความมีประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินทั้งหมดที่ได้คืน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ดำเนินการในขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบตรวจสอบจากผู้ตอบและตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และหาค่าคะแนนเฉลี่ย นำเสนอในรูปตารางและความเรียง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายไว้ตามแนวคิดการแจกแจงเป็นความถี่ตามระดับคะแนนของลิเคิร์ต (Likert Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

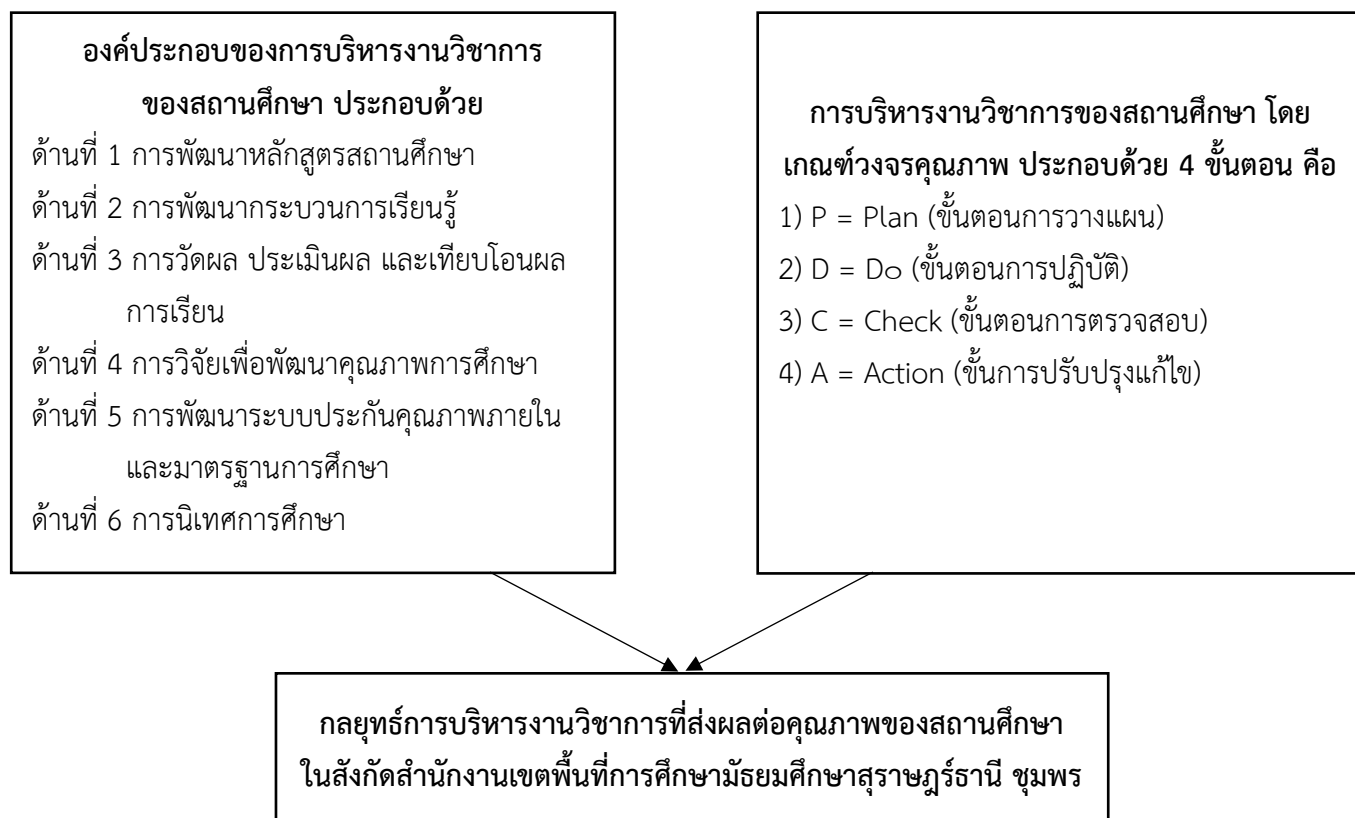
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของ สุทธาทิพย์ หาญเมือง (2563); อีรารัตน์ ไตรสรณะศาสตร์ (2567); แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ จีรารัตน์ กระจำนดี (2562) และแนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของ ญัฐยา สันตระการผล (2553); Dess & Miller (1993); ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ (2565) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับศึกษางานโครงสร้างของพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แล้วนำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ต่อมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1.2.1 ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่วางแผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความเข้าใจโดยกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง กำหนดความชัดเจนในการกำหนดการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และผู้บริหารสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกันในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กำกับติดตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง และ สร้างความชัดเจนการวางแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA)

1.2.2 ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับชั้นเพิ่มขึ้น โดยจัดทำเป็นข้อตกลงระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

1.2.3 สถานศึกษาควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอ ต่อการสร้างและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณไม่เพียงพอ

1.2.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน การระดมสมอง การสนทนากลุ่ม หรือประเด็นอื่น ๆ ตามความสนใจของบุคลากร

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.1 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่จัดทำขึ้นผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบให้คงร่างกลยุทธ์ตามที่เสนอมา แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบให้เพิ่มคำว่า สู่ความเป็นเลิศ ต่อท้ายวิสัยทัศน์เดิมทุกกลยุทธ์

2.2 กำหนดกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน 32 กลยุทธ์ ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ SWOT โดยกำหนดกลยุทธ์ตามลักษณะ 4 รูปแบบ คือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) กลยุทธ์เชิงรับ (ST) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับคณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ผู้บริหารให้ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรโดยชุมชนมีส่วนร่วม พร้อมทั้งการนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษา 3. โรงเรียนมีการสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับคณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา 4. ประสานความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น 5. ทบทวนความเข้าใจในการใช้หลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงให้กับบุคลากรในสถานศึกษาในแต่ละรายวิชาอย่างเป็นระบบ 6. กำกับติดตามผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนในหลักสูตรสถานศึกษา 7. สำรวจวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้ใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย กระตุ้นให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. สนับสนุนให้บุคลากรนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ PLC มาใช้แลกเปลี่ยนและแก้ปัญหาพัฒนาระบบการเรียนการสอนร่วมกับองค์กรภายนอก 3. สนับสนุนการปฏิบัติตามปฏิทินวิชาการของโรงเรียนมาวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบตามโครงสร้างรายวิชา สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 4. สนับสนุนงบประมาณและประสานความร่วมมือจากองค์กรภายนอก ปรับปรุงสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีในแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมต่อการใช้งานเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. กำกับ ติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

ด้านที่ 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สร้างความตระหนักและส่งเสริมความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ระเบียบวิธีวิจัยอย่างถูกต้อง 2. สนับสนุนให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยงในการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาและเผยแพร่อย่างเป็นระบบ 3. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนทุกภาคเรียน 4. ประสานความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ สำหรับปัญหาวิจัยที่ต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 5. ติดตามการดำเนินการรวบรวมและเผยแพร่ผลงานการวิจัย ตามข้อกำหนดของ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สำนักงานเขตพื้นที่มีวางแผนการพัฒนาศูนย์กลางการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความเข้าใจโดยกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดความชัดเจนในการกำหนดการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และผู้บริหารสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกันในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 3. กำกับติดตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง 4. สร้างความชัดเจนการวางแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA)

ด้านที่ 5 ด้านการนิเทศการศึกษา 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สนับสนุนบุคลากรให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศจากส่วนกลางมากำหนดเป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 2. ให้การสนับสนุนการนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ PLC มาใช้ในกระบวนการนิเทศในกลุ่มสาระฯ โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา 3. ทบทวนกระบวนการนิเทศ นำข้อมูล และผลการนิเทศไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 4. ประสานความร่วมมือของบุคลากร ตระหนักถึงกระบวนการนิเทศตามนโยบายของส่วนกลาง และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 5. กำกับ ติดตามกระบวนการนิเทศ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและความร่วมมือจากบุคลากร

ด้านที่ 6 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 6 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ในการสร้างเครื่องมือด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษาที่มีคุณภาพ 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัดผล ประเมินผลด้วยวิธีการที่เหมาะสมของแต่ละรายวิชา 3. กำกับติดตามการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ในการสร้างเครื่องมือด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษาที่มีคุณภาพ และปฏิบัติตามปฏิทินการดำเนินงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง 4. สำนักงานเขตพื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาระบบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับชั้น เพื่อสร้างโอกาสการแข่งขันของนักเรียนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 5. สำนักงานเขตพื้นที่ส่งเสริม พัฒนาศูนย์กลางให้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ ในการวัดผล ประเมินผล และมีการนำระบบสารสนเทศที่ดีมาใช้ในการวัดผลประเมินผล 6. สร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง นักเรียนในระเบียบเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และวิธีปฏิบัติของทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 1) ความเป็นไปได้และ 2) ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

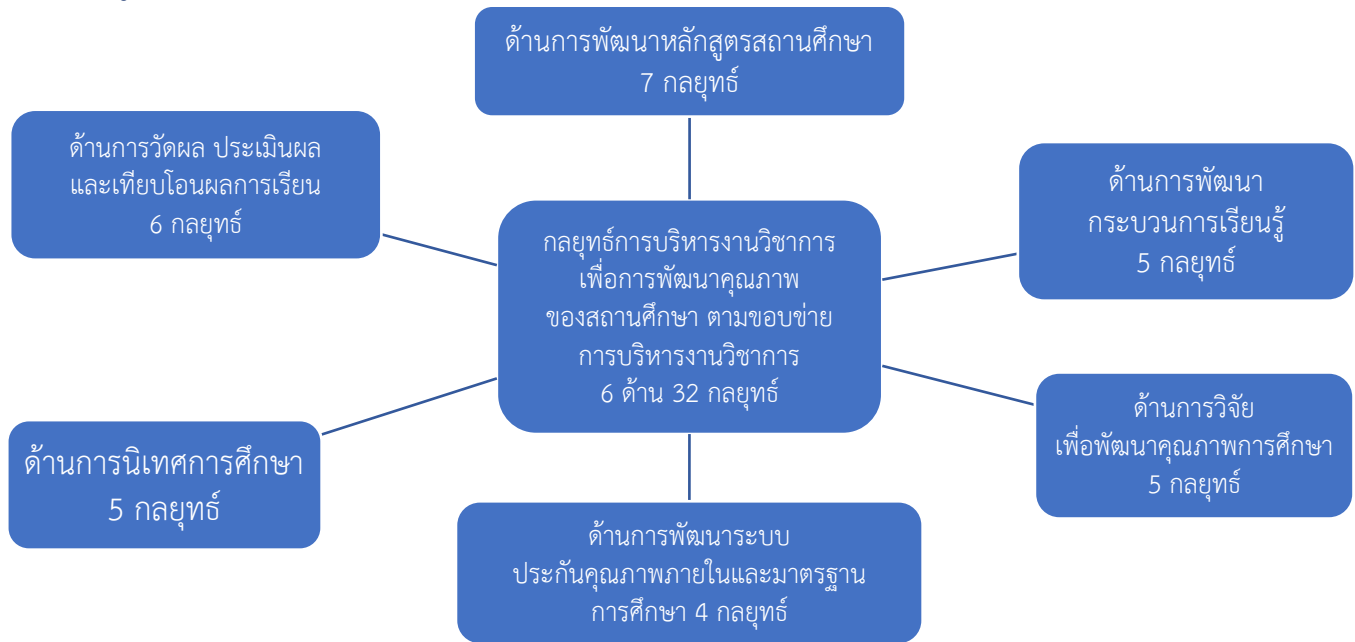
จากศึกษาสภาพการดำเนินการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมมีสภาพของการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่ทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล และเน้นการส่งเสริมและพัฒนา วินัยเข้มแข็งทางวิชาการอย่างเข้มข้นบนความพอเพียง แต่ยังคงมีสถานศึกษาที่ขาดปัจจัยสนับสนุน จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ในด้านงบประมาณ ความเพียงพอของบุคลากร ทำให้สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ

ปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธาทิพย์ หาญเมือง (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ประภาภรณ์ ภูขาว (2567) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี) (2567) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการน่าจะเป็นผลมาจากการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ตามขอบข่ายงานวิชาการ 6 ด้าน จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่ว่า พัฒนาระบบการเรียนรู้ควบคู่กระบวนการนิเทศ มีนวัตกรรมการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่งเสริมงานวิจัย การประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พันธกิจส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นำไปสู่การวิเคราะห์จัดทำแผนกลยุทธ์ และการวางแผนงานโครงการไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ซึ่งมีระดับความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต เวทย์อุดม (2564) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว พบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพพบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว มีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณพร จันทวงศ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ ดังนี้ กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยครอบคลุมองค์ประกอบของการพัฒนากลยุทธ์ ทั้งในส่วนของทฤษฎี สภาพแวดล้อม การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ วิเคราะห์เพื่อวางแผนจัดทำกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน 32 กลยุทธ์ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 7 กลยุทธ์ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5 กลยุทธ์ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 กลยุทธ์ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 4 กลยุทธ์ ด้านการนิเทศการศึกษา 5 กลยุทธ์ และด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 6 กลยุทธ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการตรวจตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ควรนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน 32 กลยุทธ์ ไปใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้กับบุคลากรและองค์กรร่วมกัน โดยใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงในแต่ละปีการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา

1.2 กลยุทธ์ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ควรมีการเน้นย้ำให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการศึกษา ค้นคว้า วิธีการสอนใหม่ ๆ เพิ่มเติมตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอยู่เสมอ รวมทั้งบูรณาการการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการอื่น ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้การเปรียบเทียบในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพร จันทวงศ์. (2562). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- กาญจน์ เรืองมนตรี และ ธรินธร นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรารัตน์ กระจำนดี. (2562). การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะนวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ. (2565). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- ณัฐยา สันตะการผล. (2563). คิดเชิงกลยุทธ์=Strategic thinking : ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เน็ท.
- ธีรรัตน์ ไตรสรณะศาสตร์. (2567). สภาพและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาภรณ์ ภูขาว. (2567). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เขต 1. *Journal of Applied Education*, 2(5), 1-8.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2566). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัทมิกา เทียนใส. (2557). สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเศวตฉัตร สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี). (2567). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เขต 2. *Journal of Applied Education*, 2(5), 29-36.
- ลิขิต เวทย์อุดม. (2564). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุทธาทิพย์ หาญเมือง. (2563). *แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).

Dess, G.G. & Miller, A. (1993). *Strategic Management*. New York: McGraw - Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.